

احیاء نقش‌های اختصاصی روحانیت

نظام آموزشی حوزه، درگفت‌وگو با حجت‌الاسلام و المسلمین مجتبی‌الهی خراسانی
مدیرکل آموزش دفتر تبلیغات حوزه علمیه خراسان

دولت‌ها و سازمان‌ها شود. البته ورود در هر عرصه‌ای به هر حال خطراتی دارد؛ کما این که در ابلاغ دین هم خطر عوام‌گرایی وجود دارد، در فرآیند تفقه دین هم خطر انتزاع از عینیات جامعه وجود دارد! اما هم‌چنان که به دلیل این خطرها دست از تفقه و ابلاغ دین برنمی‌داریم، منطقی نیست که به دلیل ترس از حکومتی شدن، در ارتباطات رسمی با حاکمیت محتاطانه و محافظه‌کارانه پیش برویم. باید به فرموده‌های آقا در بنحورد نسبت به موضوع حکومت توجه جدی داشته باشیم.

آیا بضاعت کمی و کیفی حوزه در عرصه نیروی انسانی، در حدی هست که این کارکردها را پوشش دهد؟ یا اصلاً همه این کارکردها، با توجه به وضع موجود، امکان اجرا دارد؟
یک ضلع بررسی این بضاعت، به تنوع نقش‌هایی که از روحانیت انتظار داریم برمی‌گردد و بخش دیگر آن، به کمیت مخاطبان و کمیت این فرصت‌ها. به اعتقاد ما روحانیت شیعه رسالت عامی را که بر دوش امام جامعه است، البته در مقیاسی غیرمعصومانه، بر دوش دارد. بنابراین هم‌چنان که مقیاس تفقه، همه دین است؛ مقیاس ابلاغ و اقامه دین نیز همه دین است. مانسبت به تمامی انسان‌های مخاطب دین

با توجه به سه رسالتی که عرض کردم، پاسخ این سؤال تا حدی روشن می‌شود؛ چون برپایی حکومت اسلامی، بر هر سه رسالت حوزه اثر می‌گذارد. در عرصه تفقه دین، گزاره‌های دینی مرتبط با حاکمیت و سیستم سیاسی و اقتصادی آن به تفقه نیاز خواهد داشت. در عرصه ابلاغ، جامعه‌ای با حاکمیت اسلامی، به تبیین معارف خاص نیاز دارد و رسالت اقامه دین هم در بالاترین مرتبه، همان اقامه حکومت است که مناسبات روحانیت با جامعه را کاملاً متفاوت می‌کند.

نظام حکومتی فرصتی برای حضور دین در مجامع رسمی است و معنا ندارد که هنوز مثل زمان طاغوت به حضور روحانیت در نقش مربی احکام در آموزش‌پرورش دل‌خوش باشیم! امروز اقتضا می‌کند که در سیستم‌ها حضور رسمی داشته باشیم؛ به عناوینی مثل معلم، قاضی، مدیر، کارشناس و غیره که نیازمند تعریف بسترهای حضور رسمی توسط نظام است.

اما عده‌ای معتقدند که این امر آسیب‌هایی به همراه خواهد داشت...
البته خطر هم دارد و ممکن است روحانیت به جای ایفای نقش هدایتی و حمایتی برای حکومت، متأثر و تابع

مجتبی‌الهی خراسانی فقه را جان‌مایه سبک زندگی اسلامی می‌داند و با عنایت ویژه به فقه مقارن، به تدریس سطوح عالی اصول فقه می‌پردازد. او که هم‌زمان با شروع طلبگی، الهیات را هم در دانشگاه فردوسی خوانده است، از تألیف کتاب‌های علمی برای نوجوانان تا مقالاتی در باب سینما و نیز مشاورت نهادهای فرهنگی شهری و استانی را تجربه کرده است. وی از سال ۱۳۸۵ مسئولیت آموزش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی را بر عهده دارد که با راه‌اندازی «جنبش علمی حوزه» و «حلقه‌های علمی تبلیغی»، رشد چشم‌گیری در برنامه‌های این مرکز داشته است. با او که دیدگاه‌هایی درباره نظام آموزشی حوزه علمیه دارد به گفت‌وگو نشستیم.

آشما مناسبات حوزه و نظام اسلامی را چگونه ترسیم می‌کنید؟ چه کارکردهایی را برای حوزه می‌توان متصور بود؟

نقش‌های حوزویان و انتظاراتی که از آن‌ها می‌رود، به فلسفه وجودی روحانیت برمی‌گردد که شامل سه رسالت بزرگ است. مأموریت اول، تفقه دین است که مستلزم تجهیز حوزه به دانش‌های استنباط معارف اسلامی در ابعاد وسیع و پاسخ به مسائل نوپیدای انسان معاصر است.

رساله دوم، ابلاغ دین و رساندن معارف گسترده اسلامی به گونه‌ای مؤثر و دقیق به مخاطبان دین، یعنی همه انسان‌هاست. رسالت سوم که شاید برخی در این خصوص با من هم‌داستان نباشند، اقامه دین است. حوزه موظف است برای تحقق

آیا نظام آموزشی حوزه، یک نظام صرفاً حرفه‌ای است که محیط سیاسی بر آن تأثیر ندارد؟ مثل آموزش پزشکی که در هر شرایطی کار خودش را انجام می‌دهد؛ یا در فضای حکومت دینی متفاوت می‌شود؟